

40

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 7 lutego 1963 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich.

Na podstawie art. 46 § 1 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne.

§ 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich w poszczególnych działach służby i w różnych stopniach oraz związane z tymi stopniami uprawnienia do zajmowania odpowiednich stanowisk.

§ 2. 1. Oficerami są kierownicy statków (kapitanowie) i osoby dodane im do pomocy w kierowaniu statkami oraz ich mechanizmami i urządzeniami.

2. Marynarzami są członkowie załogi statku nie będący oficerami.

3. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów niniejszego rozporządzenia stopnie oficera i marynarza na polskich statkach morskich mogą uzyskać osoby posiadające obywatelstwo polskie.

§ 3. Kwalifikacje zawodowe członków załóg statków rybackich oraz statków uprawiających żeglugę na wodach portowych i osłoniętych regulują odrębne przepisy.

DZIAŁ II

Kwalifikacje oficerów.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 4. Do uzyskania stopnia oficerskiego wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Oficerowie służby pokładowej.

§ 5. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) porucznik żeglugi małej,
- 2) porucznik żeglugi wielkiej,
- 3) kapitan żeglugi małej,
- 4) kapitan żeglugi wielkiej.

§ 6. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV oficer — pomocnik kierownika statku,
- 3) III oficer — pomocnik kierownika statku,
- 4) II oficer — pomocnik kierownika statku,
- 5) I oficer — zastępca kierownika statku,
- 6) starszy oficer — zastępca kierownika statku pasażerskiego w żegludze wielkiej,
- 7) kapitan — kierownik statku.

2. Minister Żeglugi może wprowadzić stanowisko starszego oficera na innym statku niż określony w ust. 1 pkt 6.

3. Na statkach pasażerskich, na których istnieje zawodowa straż pożarna, ustala się odrębne stanowisko oficera pożarowego, który jest komendantem tej straży.

§ 7. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby pokładowej rozróżnia się następujące rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga przybrzeżna,
- 2) żegluga mała,
- 3) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego.

3. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim poza granicami żeglugi przybrzeżnej oraz na Morzu Północnym — do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Ouessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

4. Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

5. Żeglugę uprawianą w sposób ciągły z obcych portów o zasięgu przekraczającym 500 mil morskich traktuje się jako żeglugę wielką, a o zasięgu do 500 mil morskich — jako żeglugę małą.

§ 8. Do uzyskania stopnia oficera służby pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej,
- 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
- 3) osoby, które w czasie nauki w szkole morskiej nie odbyły przewidzianej programem szkolenia praktyki pływania na statkach znajdujących się w eksploatacji, obowiązane są złożyć ponadto egzamin praktyczny na statku albo:
- 4) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby pokładowej; w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 12 miesięcy tej praktyki,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:

- 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,

- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej; praktykę na stanowisku asystenta pokładowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:

- 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na stanowisku co najmniej kierownika (kapitana) statku pasażerskiego o tonażu co najmniej 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:

- 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze wielkiej; do wymaganej praktyki może być zaliczony okres pływania na stanowisku kierownika statku (kapitana) w żegludze małej, nie przekraczający jednak 9 miesięcy,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 9. 1. Stanowisko oficera pożarowego, o którym mowa w § 6 ust. 3, może zajmować osoba posiadająca następujące kwalifikacje:

- 1) kwalifikacje zawodowego oficera pożarnictwa,
- 2) 36-miesięczną praktykę na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej, urzędach morskich lub w Głównym Inspektoracie Ochrony Przeciwpożarowej Ministerstwa Żeglugi albo na stanowisku oficerskim w portowych strażach pożarnych portów I klasy lub w zawodowych strażach pożarnych stoczni morskich.

2. Asystentem pokładowym może być absolwent szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej posiadający 15 miesięcy praktyki pływania, wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej bądź osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej i posiada 48 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

§ 10. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej:

1. Porucznik żeglugi małej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych, jednakże warunkiem zajmowania stanowiska kierownika statku (kapitana) jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania, w tym 12 miesięcy na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej w żegludze co najmniej małej;
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana):
  - a) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
  - b) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych;

- 3) II oficerem w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT;
- 4) III oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej;
  2. Porucznik żeglugi wielkiej może być:
    - 1) kierownikiem statku (kapitanem):
      - a) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku,
      - b) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych;
    - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana):
      - a) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku,
      - b) w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych;
  - 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej;
  - 4) III oficerem w każdej żegludze na każdym statku;
    3. kapitan żeglugi małej może być:
      - 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT;
      - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej;
      - 3) II oficerem w każdej żegludze na każdym statku.

4. Kapitan żeglugi wielkiej może być kierownikiem statku (kapitanem) i starszym oficerem w każdej żegludze i na każdym statku. Do zajmowania stanowiska kierownika (kapitana) na statkach pasażerskich w żegludze wielkiej wymagane jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach w tej żegludze. Do zajmowania stanowiska starszego oficera wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I oficera na statkach w żegludze wielkiej.

Rozdział 3.

Oficerowie służby mechanicznej.

§ 11. W służbie mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer mechanik okrętowy IV klasy,
- 2) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 12. 1. W służbie mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent maszynowy — pomocnik kierownika maszyn nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 3) III mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 4) II mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 5) I mechanik — zastępca kierownika maszyn,
- 6) starszy mechanik — kierownik maszyn.

2. Na statkach, na których nie ma stanowiska starszego mechanika, kierownikiem maszyn jest I mechanik, a zastępcą kierownika maszyn — II mechanik.

§ 13. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby mechanicznej różni się 4 kategorie statków morskich:

kategoria IV — statki o mocy głównych silników parowych poniżej 600 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych poniżej 400 KM,

kategoria III — statki o mocy głównych silników parowych od 600 do 1.500 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 400 do 1.200 KM,

kategoria II — statki o mocy głównych silników parowych od 1.500 do 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 1.200 do 2.500 KM,

kategoria I — statki o mocy głównych silników parowych powyżej 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych powyżej 2.500 KM.

§ 14. Do uzyskania stopnia oficera służby mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1^a do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej,
- 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki, w tym 9 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej, z tego co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta, oraz 9 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych, w tym co najmniej 3 miesiące praktyki stoczniowej przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; praktykę w warsztatach szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej oraz przy instalowaniu siłowni okrętowych na statkach i przy remontach klasy 4-letniej zalicza się do praktyki w warsztatach mechanicznych,
- 3) osoby, które w czasie nauki w szkole morskiej nie odbyły przewidzianej programem szkolenia praktyki pływania na statkach znajdujących się w eksploatacji, obowiązane są złożyć ponadto egzamin praktyczny na statku albo:
- 4) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,
- 5) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi maszynowej, w tym 18 miesięcy na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego i 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego; 24 miesiące pływania mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach lub przy budowie albo naprawie maszyn okrętowych,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej na statkach co najmniej III kategorii; praktykę na stanowisku asystenta maszynowego zalicza się w ilości 6 miesięcy,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 15) obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach II kategorii albo III mechanika na statkach I kategorii,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 15), obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 9 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach II kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 15. Osoby posiadające dyplom inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych lub świadectwo technika budowy okrętów z tą samą specjalnością, mogą ubiegać się o uzyskanie dyplomu oficera służby mechanicznej na warunkach określonych w § 14 dla absolwentów szkoły morskiej, z tym że okres praktyki wymaganej do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy jest dla techników dłuższy od ustalonego w § 14 ust. 1 pkt 2 o dodatkowe 9 miesięcy praktyki pływania w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz 6 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

§ 16. Asystentem maszynowym może być:

- 1) absolwent szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej bądź osoba posiadająca dyplom inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych, którzy posiadają 6-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej oraz 9-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową,
- 2) osoba posiadająca świadectwo technika budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych, która posiada 12-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz 15-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową,
- 3) osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy oraz posiada 48-miesięczną praktykę pływania lub 24-miesięczną praktykę pływania i 24-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową, wymagane do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 17. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej:

1. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach IV kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 3) III mechanikiem na statkach II kategorii,
- 4) IV mechanikiem na statkach I kategorii.

2. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych; wyjątek nie dotyczy statków żeglugi przybrzeżnej,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach II kategorii,
- 3) III mechanikiem na statkach wszystkich kategorii.

3. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach wszystkich kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych I kategorii.

4. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być kierownikiem maszyn na statkach wszystkich kategorii. Do zajmowania stanowiska kierownika maszyn na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika maszyn na innych statkach.

Rozdział 4.

Oficerowie służby elektrycznej.

§ 18. W służbie elektrycznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer elektryk okrętowy III klasy,
- 2) oficer elektryk okrętowy II klasy,
- 3) oficer elektryk okrętowy I klasy.

§ 19. W służbie elektrycznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 2) III elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 3) II elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 4) I elektryk — zastępca kierownika maszyn do spraw elektrycznych.

§ 20. Dla ustalenia uprawnień zawodowych oficerów służby elektrycznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

kategoria IV — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 180 kW do 500 kW oraz poniżej 180 kW, lecz o pojemności ponad 5.000 BRT,

kategoria III — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 500 kW do 800 kW,

kategoria II — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 800 kW do 1.500 kW,

kategoria I — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych ponad 1.500 kW.

§ 21. Do uzyskania stopnia oficera służby elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby elektrycznej albo posiadanie dyplomu inżyniera-elektryka specjalności elektrotechniki morskiej lub technika-elektryka specjalności elektrotechniki morskiej,
- 2) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej dla absolwentów szkoły morskiej i inżynierów wynosi 18 miesięcy, w tym 9 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby elektrycznej i 9 miesięcy w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej dla techników wynosi 27 miesięcy, w tym 15 miesięcy pływania i 12 miesięcy w warsztatach lub stoczniach,
- 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:
- 4) posiadanie dyplomu inżyniera-elektryka lub technika-elektryka silnoprądowca,
- 5) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej dla inżynierów wynosi 24 miesiące, w tym 12 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby elektrycznej i 12 miesięcy w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej dla techników wynosi odpowiednio 30 miesięcy, w tym 15 miesięcy pływania i 15 miesięcy w warsztatach lub stoczniach,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego z elektrotechniki okrętowej oraz egzaminu praktycznego albo:
- 7) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na statku w służbie elektrycznej, z tym że 24 miesiące pływania

mogą być zastąpione praktyką w warsztatach okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych,

8) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy:

1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy,
2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficera elektryka okrętowego;

3. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego I klasy:

1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy,
2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficera elektryka okrętowego,
3) złożenie egzaminu.

§ 22. 1. Asystentem elektrykiem może być:

1) absolwent szkoły morskiej w specjalności służby elektrycznej bądź inżynier-elektryk specjalności elektrotechniki morskiej lub technik-elektryk specjalności elektrotechniki morskiej,

2) inżynier-elektryk lub technik-elektryk silnoprądowiec, którzy złożyli egzamin teoretyczny z elektrotechniki okrętowej,

3) elektromonter okrętowy, który złożył egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania dyplomu oficera elektryka okrętowego III klasy.

2. Osoby wymienione w ust. 1 powinny posiadać ponadto:

— absolwenci szkoły morskiej, i inżynierowie co najmniej połowę, a technicy i elektromonterzy co najmniej dwie trzecie praktyki wymaganej od nich na stopień oficera elektryka okrętowego III klasy.

§ 23. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów elektryków okrętowych:

1. Oficer elektryk okrętowy III klasy może być:

1) I elektrykiem na statkach IV i III kategorii,
2) II elektrykiem na statkach II kategorii,
3) III elektrykiem na statkach I kategorii.

2. Oficer elektryk okrętowy II klasy może być:

1) I elektrykiem na statkach II kategorii,
2) II elektrykiem na statkach I kategorii po 12 miesiącach zajmowania stanowiska II elektryka na statkach II kategorii.

3. Oficer elektryk okrętowy I klasy może być I elektrykiem na statkach każdej kategorii; do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I elektryka na innych statkach.

Rozdział 5.

Oficerowie służby radiokomunikacyjnej.

§ 24. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie oficerskie:

1) radiooficer okrętowy II klasy,
2) radiooficer okrętowy I klasy.

§ 25. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

1) asystent radiooficera nie pełniący samodzielnie służby,
2) III radiooficer,
3) II radiooficer,
4) I radiooficer.

§ 26. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby radiokomunikacyjnej rozróżnia się następujące kategorie statków:

kategoria I — statki pasażerskie, z wyjątkiem uprawiających żeglugę przybrzeżną, oraz statki towarowe, ratownicze i szkolne uprawiające żeglugę wielką,

kategoria II — wszystkie inne statki.

§ 27. Do uzyskania stopnia oficera służby radiokomunikacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego II klasy:

1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby radiokomunikacyjnej albo posiadanie dyplomu inżyniera-radiotechnika lub technika specjalności radiotechnicznej,

2) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty 2 klasy przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach,

3) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach morskich na stanowisku asystenta radiooficera; na poczet tej praktyki może być zaliczona praca w charakterze radiooperatora na stacjach nadbrzeżnych w stosunku 2 miesiące pracy za 1 miesiąc wymaganej praktyki; zaliczenie to nie może jednak przekraczać 6 miesięcy wymaganej praktyki;

2. do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego I klasy:

1) posiadanie stopnia radiooficera okrętowego II klasy,

2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku radiooficera II klasy,

3) złożenie egzaminu przewidzianego w przepisach o świadectwach operatorów radiowych, uprawniającego do otrzymania świadectwa radiotelegrafisty I klasy w służbie morskiej.

§ 28. Asystentem radiooficera może być absolwent szkoły morskiej w specjalności służby radio-komunikacyjnej, inżynier radiotechnik lub technik specjalności radiotechnicznej, którzy złożyli egzamin wymagany do uzyskania świadectwa radiotelegrafisty 2 klasy w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 29. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby radiokomunikacyjnej:

1. Radiooficer II klasy może być:

1) I radiooficerem na statkach II kategorii,
2) II radiooficerem na statkach towarowych w żegludze wielkiej,
3) III radiooficerem na statkach pasażerskich w żegludze wielkiej.

2. Radiooficer I klasy może być I radiooficerem na wszystkich statkach. Do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I radiooficera na innych statkach.

Rozdział 6.

Oficerowie służby administracyjno-gospodarczej.

§ 30. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie oficerskie:

1) intendent III klasy,
2) intendent II klasy,
3) intendent I klasy.

§ 31. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby administracyjno-gospodarczej rozróżnia się następujące kategorie statków morskich:

kategoria I — statki pasażerskie i szkolne w żegludze wielkiej,

kategoria II — statki pasażerskie i szkolne w żegludze małej, statki towarowe z załogą ponad 40 osób oraz statki towarowe z załogą poniżej 40 osób przewożące pasażerów,

kategoria III — wszystkie inne statki.

§ 32. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent administracyjno-gospodarczy,
- 2) ochmistrz,
- 3) starszy ochmistrz,
- 4) płatnik,
- 5) intendent.

§ 33. Do uzyskania stopnia oficera służby administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia intendenta III klasy:
  - 1) ukończenie szkoły zawodowej typu technikum gastronomicznego lub hotelarskiego albo innej szkoły średniej o kierunku ekonomicznym lub handlowym,
  - 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby administracyjno-gospodarczej, w tym 6 miesięcy na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
  - 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:
  - 4) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w służbie administracyjno-gospodarczej, w tym 24 miesiące na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
  - 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego albo:
  - 6) posiadanie 36-miesięcznego stażu pracy w dziale głównego intendenta przedsiębiorstwa żegludowego na stanowisku inspektora pełniącego nadzór w zakresie żywnościowo-żywnościowym na statkach,
  - 7) odbycie 8-miesięcznej praktyki pływania na statku w załodze administracyjno-gospodarczej na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
  - 8) złożenie egzaminu praktycznego;
2. do uzyskania stopnia intendenta II klasy:
  - 1) posiadanie stopnia intendenta III klasy,
  - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach,
  - 3) złożenie egzaminu;
3. do uzyskania stopnia intendenta I klasy:
  - 1) posiadanie stopnia intendenta II klasy,
  - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach co najmniej II kategorii,
  - 3) złożenie egzaminu.

§ 34. Asystentem administracyjno-gospodarczym może być osoba, która ma spełnione warunki wymagane w § 33 ust. 1 pkt 1 lub 6 i posiada trzy czwarte praktyki pływania wymaganej odpowiednio w punktach 2 i 7, albo osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia intendenta III klasy i posiada trzy czwarte praktyki pływania wymaganej w § 33 ust. 1 pkt 4.

§ 35. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby administracyjno-gospodarczej:

- 1) intendent III klasy może być ochmistrzem na statkach III kategorii oraz asystentem administracyjno-gospodarczym na statkach pasażerskich w żegludzie wielkiej,
- 2) intendent II klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej na statkach z wyjątkiem stanowiska intendenta,
- 3) intendent I klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej na każdym statku.

DZIAŁ III

Kwalifikacje marynarzy.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 36. Do uzyskania stopnia marynarskiego wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Marynarze służby pokładowej.

§ 37. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz,
- 3) starszy marynarz,
- 4) cieśla okrętowy,
- 5) bosman.

§ 38. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz,
- 3) marynarz-strażak,
- 4) starszy marynarz,
- 5) starszy marynarz-strażak,
- 6) strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 7) starszy strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 8) sternik,
- 9) magazynier pokładowy,
- 10) nurek okrętowy,
- 11) cieśla okrętowy,
- 12) bosman,
- 13) żaglomistrz (na statku szkolnym),
- 14) starszy bosman.

§ 39. Do uzyskania stopni marynarskich w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia młodszego marynarza — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;
2. do uzyskania stopnia marynarza:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego marynarza,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki na stanowisku młodszego marynarza;
3. do uzyskania stopnia starszego marynarza:
  - 1) posiadanie stopnia marynarza,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku marynarza,
  - 3) posiadanie świadectwa ratownika,
  - 4) złożenie egzaminu;
4. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
  - 2) posiadanie kwalifikacji cieśli, stwierdzone świadectwem lub złożeniem egzaminu;
5. do uzyskania stopnia bosmana:
  - 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku starszego marynarza,
  - 3) złożenie egzaminu.

§ 40. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej ustalonych w § 38 wymagane są następujące warunki:

- 1) stanowiska młodszego marynarza, marynarza, starszego marynarza, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio takie same stopnie;
- 2) stanowisko marynarza-strażaka może zajmować marynarz służby pokładowej, posiadający odpowiednie przeszkolenie pożarnicze;
- 3) stanowisko starszego marynarza-strażaka może zajmować starszy marynarz posiadający ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub stopień zawodowego podoficera pożarnictwa,
- 4) stanowisko strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach mogą zajmować osoby posiadające kwalifikacje zawodowego podoficera pożarnictwa oraz:
  - a) dla stanowiska strażaka okrętowego — odpowiednie, zakończone złożeniem egzaminu przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz organizacji pracy na statku,
  - b) dla stanowiska starszego strażaka okrętowego — dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku strażaka okrętowego;
- 5) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego marynarza,
- 6) stanowisko magazyniera pokładowego może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 7) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień starszego marynarza,
- 8) stanowisko żaglomistrza (na statkach szkolnych) może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 9) stanowisko starszego bosmana może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana i co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku bosmana.

Rozdział 3.

Marynarze służby mechanicznej i elektrycznej.

§ 41. 1. W służbie mechanicznej i elektrycznej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

- 1) pomocnik palacza okrętowego,
- 2) palacz okrętowy, młodszy motorzysta okrętowy,
- 3) starszy palacz okrętowy,
- 4) smarownik okrętowy, motorzysta okrętowy, elektromonter okrętowy,
- 5) magazynier maszynowy okrętowy.

2. Do zajmowania poszczególnych stanowisk marynarskich w służbie mechanicznej i elektrycznej wymagane jest posiadanie odpowiednio takiego samego stopnia.

§ 42. Do uzyskania stopni marynarskich w służbach mechanicznej i elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika palacza okrętowego:
  - 1) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zakresie zawodów metalowych albo ukończenie co najmniej zasadniczej szkoły metalowej,
  - 2) odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora,
2. do uzyskania stopnia palacza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika palacza okrętowego,

- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika palacza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu;

3. do uzyskania stopnia starszego palacza okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego;

4. do uzyskania stopnia młodszego motorzysty okrętowego:

- 1) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych,
- 2) odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora lub ukończenie kursu przygotowawczego z zakresu okrętowych silników spalinowych zakończony złożeniem egzaminu albo:
- 3) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 4) posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego,
- 5) ukończenie kursu przygotowawczego z zakresu okrętowych silników spalinowych zakończone złożeniem egzaminu;

5. do uzyskania stopnia elektromontera okrętowego:

- 1) posiadanie świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej elektrycznej lub złożenie egzaminu z zakresu wymaganego od elektromontera okrętowego,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w zawodzie elektrotechnicznym,
- 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki przy remoncie okrętowych urządzeń elektrycznych;

6. do uzyskania stopnia smarownika okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia starszego palacza okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu;

7. do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia młodszego motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego motorzysty okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu;

8. do uzyskania stopnia magazyniera maszynowego okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub stopnia motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego.

Rozdział 4.

Marynarze służby radiokomunikacyjnej.

§ 43. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie marynarskie:

- 1) radiotelefonista II klasy,
- 2) radiotelefonista I klasy.

§ 44. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska marynarskie:

- 1) II radiotelefonista,
- 2) I radiotelefonista.

§ 45. Do uzyskania stopnia radiotelefonisty wymagane jest:

1. do uzyskania stopnia radiotelefonisty II klasy:
  - 1) posiadanie świadectwa radiotelefonisty przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach,
  - 2) posiadanie 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego;
2. do uzyskania stopnia radiotelefonisty I klasy:
  - 1) posiadanie stopnia radiotelefonisty II klasy,
  - 2) posiadanie świadectwa radiotelefonisty przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach,
  - 3) posiadanie dodatkowej 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego.

Rozdział 5.

Marynarze służby administracyjno-gospodarczej.

§ 46. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

- 1) pomocnik kucharza okrętowego, pomocnik stewarda,
- 2) młodszy kucharz okrętowy, młodszy steward,
- 3) kucharz okrętowy, steward.

2. Poza stanowiskami ustalonymi w ust. 1 mogą być na statkach pasażerskich utworzone stanowiska dodatkowe — w zależności od wielkości statku i rodzaju żeglugi. Rodzaje stanowisk dodatkowych i wymagane do ich zajmowania kwalifikacje zawodowe zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 47. Do uzyskania stopnia marynarza służby administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika kucharza okrętowego lub pomocnika stewarda — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;
2. do uzyskania stopnia młodszego kucharza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika kucharza okrętowego,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu albo:
    - 4) posiadanie kwalifikacji czeladnika kucharskiego,
    - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego, albo:
      - 6) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym,
      - 7) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego;
3. do uzyskania stopnia młodszego stewarda:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika stewarda,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda,
  - 3) złożenie egzaminu albo:
    - 4) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym lub hotelarskim,
    - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda;

4. do uzyskania stopnia kucharza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego kucharza okrętowego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu albo:
    - 4) posiadanie dyplomu mistrza kucharskiego,
    - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
    - 6) złożenie egzaminu;
5. do uzyskania stopnia stewarda:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego stewarda,
  - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda,
  - 3) złożenie egzaminu.

DZIAŁ IV

Przepisy szczególne.

Rozdział 1.

Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 48. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce i posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — po uprzednim złożeniu sprawdzającego egzaminu ze znajomości języka polskiego i obowiązujących przepisów polskich w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych dyplomów oficerów morskich, mogą uzyskać za zezwoleniem Ministra Żeglugi stopnie oficerskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 49. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej na następujących warunkach:

- 1) stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli posiadają 18-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień porucznika żeglugi wielkiej, jeżeli posiadają 42-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowiskach oficerskich,
- 3) oficerowie Marynarki Wojennej, którzy w toku szkolenia w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkole Marynarki Wojennej nie przesłuchali przedmiotów eksploatacyjnych, obowiązani są złożyć egzamin uzupełniający,
- 4) do uzyskania wyższych stopni oficerskich konieczne jest spełnienie warunków określonych w § 8 ust. 3 i 4.

§ 50. 1. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej, jeżeli posiadają określoną w § 49 praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 8 do uzyskania odpowiedniego stopnia przez osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej.

2. Podoficerowie zawodowi i nadterminowi służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności nawigacyjnych, zwolnieni z wojskowej służby czynnej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli starszy kurs specjalistów (kurs podoficerski lub równorzędny) Marynarki Wojennej o kierunku nawigacyjnym albo starszy kurs specjalistów służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza o kierunku nawigacyjnym,
- 2) odbyli następującą 54-miesięczną praktykę pływania: 36 miesięcy w swej specjalności na okrętach wojennych w kampanii i 18 miesięcy na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego;
- 3) przed rozpoczęciem pływania na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem złożyli egzamin wymagany do uzyskania stopnia starszego marynarza oraz egzamin na ratownika, a przed rozpoczęciem pływania asystenckiego — egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej.

§ 51. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej albo posiadają kwalifikacje określone w § 15 lub inne uznane za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera służby mechanicznej na następujących warunkach:

1. stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 12 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

2. stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 36 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii.
- 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

3. stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 60 miesięcy w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby

morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii oraz 12 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi II kategorii,

- 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

4. stopień oficera mechanika okrętowego I klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę pływania:

- 1) 75 miesięcy w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego co najmniej 24 miesiące na stanowiskach dowódców działów okrętowych elektromechanicznych na okrętach II rangi,
  - 2) 9 miesięcy dodatkowej praktyki pływania na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej
- oraz złożą egzamin wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy.

§ 52. 1. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej i nie posiadają kwalifikacji określonych w § 15 lub innych uznanych za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) odbyli 42-miesięczną praktykę w Marynarce Wojennej przy obsłudze maszyn na okrętach w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z tym że 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,
- 2) odbyli 12-miesięczną praktykę w dziale służby mechanicznej na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem,
- 3) złożyli egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od oficera mechanika okrętowego IV klasy.

2. Podoficerowie zawodowi i nadterminowi służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zwolnieni z wojskowej służby czynnej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli starszy kurs specjalistów (kurs podoficerski lub równorzędny) Marynarki Wojennej o kierunku mechanicznym albo starszy kurs specjalistów służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza o kierunku mechanicznym,
- 2) odbyli 60-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z tym że 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,
- 3) złożyli egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 53. Oficerowie elektrycy silnoprądowcy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera elektryka okrętowego III klasy, jeżeli posiadają co

najmniej 24-miesięczną praktykę, w tym 12 miesięcy przy obsłudze maszyn i urządzeń elektrycznych na okrętach wojennych w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza oraz 12 miesięcy w warsztatach lub stoczniach przy instalowaniu albo remoncie maszyn i urządzeń elektrycznych.

§ 54. Oficerowie służby radiosygnalowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień radiooficera II klasy, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę przy obsłudze radiostacji na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza na stanowiskach oficerskich oraz złożą egzamin przewidziany dla operatorów radiowych w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 55. Oficerowie służby administracyjnej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień oficerów administracyjno-gospodarczych na następujących warunkach:

- 1) stopień intendenta III klasy, jeżeli posiadają 8-miesięczną praktykę pływania w służbie administracyjnej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza albo w służbie administracyjno-gospodarczej na polskich statkach morskich oraz złożą egzamin wymagany do uzyskania tego stopnia,
- 2) stopień intendenta II klasy — po spełnieniu warunków ustalonych w § 33 ust. 2,
- 3) stopień intendenta I klasy — po spełnieniu warunków ustalonych w § 33 ust. 3.

§ 56. 1. Samodzielna praktyka w pilotowaniu statków może być zaliczana do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żegluga małej lub wielkiej w stosunku 2 miesiące pilotowania za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania tego stopnia.

2. Osobom zatrudnionym w stoczniach na statkach na stanowiskach oficerskich odpowiadających stanowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji, jak również oficerom i inspektorom nadzoru technicznego, skierowanym przez armatora do stałego nadzoru przy budowie lub remoncie kapitalnym statków w stoczni, zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich:

- 1) w służbie pokładowej, z wyłączeniem stopnia kapitana żegluga wielkiej, oraz w służbie radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych;
- 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej cały okres zatrudnienia i stałego nadzoru przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i prób na uwięzi.

3. Zaliczenie, o którym mowa w ust. 2, następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na stanowiskach: kapitanów (kierowników statków), I radiooficerów, I i II mechaników oraz I elektryków,
- 2) 2 miesiące zatrudnienia i stałego nadzoru za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na pozostałych stanowiskach oficerskich i inspektorów nadzoru.

Zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekraczać połowy praktyki pływania, wymaganej dla uzyskania poszczególnego stopnia oficerskiego.

4. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów technicznych okrętowej służby mechanicznej i elektrycznej w przedsiębiorstwach żeglugowych, urzędach morskich i Polskim Rejestrze Statków zalicza się oficerom tych służb i kandydatom na nich do praktyki pływania oraz praktyki warsztatowej i stoczniowej, wymaganej dla uzyskania poszczególnych stopni — w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki. Zaliczenie to dotyczy wszystkich stopni; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 6 miesięcy praktyki wymaganej dla uzyskania poszczególnego stopnia.

5. Oficerom służby pokładowej, mechanicznej i elektrycznej, zalicza się do okresu praktyki wymaganej do uzyskania wyższych stopni odpowiednio okres pracy na stanowisku kierownika lub oficera praktyk na statkach szkolnych lub na innych statkach objętych niniejszym rozporządzeniem pod warunkiem, że okres zaliczonej praktyki nie może wynosić więcej niż 8 miesięcy. Zaliczenie nie ma zastosowania przy uzyskiwaniu stopni kapitana żegluga wielkiej, oficera mechanika okrętowego I klasy i oficera elektryka okrętowego I klasy.

§ 57. Do praktyki pływania wymaganej dla uzyskania poszczególnych stopni oficerskich może być zaliczana praktyka pływania na statkach rybackich na zasadach, które określi instrukcja Ministra Żegluga.

§ 58. Przy zbiegu praktyk zastępczych przewidzianych w § 8 (pływanie w żegludze przybrzeżnej), w § 56 oraz w § 57 zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 59. Za zezwoleniem Ministra Żegluga mogą być zatrudniane na statkach w charakterze oficerów na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

Rozdział 2.

Przepisy szczególne dla marynarzy.

§ 60. 1. Obywatele polscy, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie, mogą na ich podstawie uzyskać odpowiednie świadectwa polskie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie, mogą na ich podstawie otrzymać odpowiednie świadectwa polskie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego i po złożeniu sprawdzającego egzaminu ze znajomości języka polskiego i obowiązujących przepisów polskich w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych świadectw marynarskich, mogą uzyskać za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego stopnie marynarskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 61. 1. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki otrzymują stopień młodszego marynarza,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach otrzymują stopień marynarza.

2. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień pomocnika palacza okrętowego,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i 6-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi maszynowej — ucznia lub pomocnika palacza okrętowego — stopień palacza okrętowego bądź młodszego motorzysty okrętowego, zależnie od rodzaju praktyki.

3. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej posiadający 12-miesięczną praktykę pływania na statkach w dziale służby pokładowej otrzymują stopień starszego marynarza, jeżeli posiadają świadectwo ratownika.

4. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej, posiadający 9-miesięczną praktykę pływania na statkach w dziale służby mechanicznej, otrzymują stopień starszego palacza bądź motorzysty okrętowego, w zależności od rodzaju posiadanej praktyki.

§ 62. Przy zaliczaniu praktyki pływania do okresu praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni marynarskich praktykę pływania w żegludze portowej, ostoiętej i przybrzeżnej zalicza się odpowiednio do uzyskania stopnia marynarza i równorzędnych stopni innych służb w stosunku 1 miesiąc za 1 miesiąc. Praktykę pływania w żegludze przybrzeżnej można zaliczyć do uzyskania stopnia starszego marynarza i równorzędnych stopni innych służb w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki. Zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać w obu przypadkach połowy praktyki wymaganej na określony stopień.

§ 63. Marynarze i podoficerowie rezerwy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać:

- 1) stopień młodszego marynarza, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i 12-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień marynarza, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i 24-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej przez okres 6 miesięcy w stopniu starszego marynarza,
- 3) stopień starszego marynarza, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego marynarza określone w § 39,
- 4) stopień palacza okrętowego, jeżeli ukończyli młodszy kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają warunki określone w § 42 ust. 2 pkt 2 i 3,
- 5) stopień młodszego motorzysty okrętowego, jeżeli ukończyli młodszy kurs motorzystów w Marynarce Wojennej lub młodszy kurs motorzystów służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w swej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,

- 6) stopień starszego palacza okrętowego, jeżeli ukończyli starszy kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w swej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku dowódcy grupy maszynowej,
- 7) stopień smarownika okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego palacza okrętowego i posiadają dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku starszego palacza okrętowego lub zajmowali stanowiska dowódcy grupy maszynowej na okrętach Marynarki Wojennej,
- 8) stopień motorzysty okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego określone w § 42 ust. 7,
- 9) stopień elektromontera okrętowego, jeżeli ukończyli starszy kurs elektryków okrętowych Marynarki Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę w zawodzie elektrotechnicznym, w tym 6-miesięczną praktykę pływania na statku w specjalności elektryka okrętowego oraz 6-miesięczną praktykę na stanowisku dowódcy drużyny elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 10) stopień młodszego kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli młodszy kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają przynajmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 47 ust. 2 pkt 3,
- 11) stopień kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli starszy kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 47 ust. 4 pkt 3,
- 12) stopień młodszego stewarda — jeżeli ukończyli kurs administracyjno-gospodarczy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 12-miesięczną praktykę pływania,
- 13) stopień stewarda, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę pływania w specjalności mesowej na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy jako starszy mesowy, oraz dodatkową 12-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda.

§ 64. 1. Osobom zatrudnionym w stoczniach na statkach na stanowiskach marynarskich odpowiadających stanowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni marynarskich:

- 1) w służbie pokładowej tylko do stopnia starszego marynarza wyłącznie — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych,
  - 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej — w odniesieniu do wszystkich stopni — cały okres zatrudnienia przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i prób na uwięzi.
2. Zaliczenie następuje w stosunku:
- 1) 1 miesiąc pływania w podróży próbnej za 1 miesiąc wymaganej praktyki w odniesieniu do stanowiska młodszego marynarza i marynarza,
  - 2) 2 miesiące pływania w podróży próbnej lub zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki w odniesieniu do stanowisk starszego marynarza oraz wszystkich stanowisk marynarskich w służbach mechanicznej i elektrycznej.

3. Okres pływania w podróży próbnej lub zatrudnienia zaliczony w sposób określony w ust. 1 i 2 nie może prze-

kraczać połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania odpowiedniego stopnia.

§ 65. Do praktyki pływania wymaganej dla uzyskania poszczególnych stopni marynarskich może być zaliczana praktyka pływania na statkach rybackich na zasadach, które określi instrukcja Ministra Żeglugi.

§ 66. Przy zbiegu praktyk zastępczych przewidzianych w §§ 62, 64 i 65 zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 67. Za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego mogą być zatrudniane na statkach w charakterze marynarzy na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

DZIAŁ V

Kwalifikacje zawodowe załóg na statkach morskich odbywających podróże próbne.

§ 68. Podróżą próbną jest podróż odbywana przez statki nie będące w eksploatacji (nowo zbudowane, przebudowane i po remoncie stoczniowym), mająca na celu przeprowadzenie prób technicznych statku oraz jego mechanizmów i urządzeń.

§ 69. 1. Ilość członków załogi oraz rodzaj stanowisk niezbędnych dla bezpieczeństwa żeglugi na statkach odbywających podróże próbne ustala urząd morski na wniosek dyrektora stoczni lub armatora.

2. Ilość członków załogi i rodzaj stanowisk w służbie administracyjno-gospodarczej oraz ilość i czynności innych osób niezbędnie potrzebnych na statku w czasie odbywania podróży próbnych, z wyjątkiem składu komisji odbiorczych i osób wyznaczonych przez Ministerstwo Żeglugi, ustala dyrektor stoczni lub armator.

§ 70. 1. Stanowiska członków załóg na statkach odbywających podróże próbne powinny być obsadzone przez osoby posiadające kwalifikacje zawodowe ustalone dla członków załóg statków znajdujących się w eksploatacji.

2. W braku osób posiadających kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, stanowiska członków załóg mogą zajmować również inne osoby na podstawie uprawnień (zezwoleń) wydawanych przez urząd morski na wniosek dyrektora stoczni, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi oraz wymagań przewidzianych w dalszych przepisach niniejszego działu.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do stanowiska kierownika (kapitana) statku.

§ 71. 1. Stanowisko starszego (pierwszego) mechanika może zajmować, na podstawie uprawnienia (zezwoleń) wydanego dla określonej podróży, osoba posiadająca:

- 1) dyplom inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych,
- 2) co najmniej 10-letni staż pracy w stoczni w wydziałach wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
- 3) staż pracy w służbie mechanicznej na statkach odbywających podróże próbne, w ilości co najmniej 80 podróży, w tym 40 podróży na stanowisku oficera mechanika; wymagana ilość podróży próbnych na stanowiskach

nieoficerskich może być zastąpiona praktyką pływania w służbie mechanicznej na statkach w eksploatacji, przy czym 1 rok tej praktyki stanowi równoważnik 20 podróży próbnych,

4) pozytywną opinię zawodową wydaną przez dyrektora stoczni.

2. Do zajmowania innych stanowisk w trybie określonym w § 70 ust. 2 wymagane są następujące warunki:

- 1) dla stanowisk oficerskich w służbie mechanicznej:
  - a) posiadanie dyplomu inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych,
  - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy stoczniowej w wydziałach: wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
  - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie mechanicznej w ilości co najmniej 20 podróży,
  - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez starszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku;
- 2) dla stanowisk oficerskich w służbie elektrycznej:
  - a) posiadanie dyplomu inżyniera elektryka siłoprądowego lub inżyniera elektryka specjalności elektrotechniki morskiej,
  - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy stoczniowej w wydziałach montażu instalacji i urządzeń elektrycznych,
  - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie elektrycznej w ilości co najmniej 12 podróży,
  - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez starszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku;
- 3) dla stanowisk marynarskich w służbie pokładowej:
  - a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w wydziałach: prób, obsługi statków lub w oddziale wyposażenia pokładowego stoczni,
  - b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez kapitana statku;
- 4) dla stanowisk marynarskich w służbie mechanicznej i elektrycznej:
  - a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w odpowiednich warsztatach stoczni,
  - b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez starszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku.

§ 72. Przy wydawaniu uprawnień (zezwoleń), o których mowa w § 70 ust. 2 i § 71 ust. 1, urząd morski określa stanowisko, jakie może objąć osoba otrzymująca uprawnienie.

§ 73. Na statku odbywającym podróże próbne ilość osób zajmujących stanowiska marynarskie na podstawie uprawnień wydanych przez urząd morski w służbach: pokładowej, mechanicznej i elektrycznej nie może przekraczać 50% stanu załogi marynarskiej w każdej z tych służb.

§ 74. Dyrektor urzędu morskiego w porozumieniu z dyrektorem stoczni ustala zasięg odbywania podróży próbnych oraz tryb postępowania w sprawie uzyskiwania uprawnień do zajmowania stanowisk na statkach odbywających podróże próbne i ustalania list załóg dla tych statków.

DZIAŁ VI

Dyplomy i świadectwa, ich wydawanie i wymiana. Egzaminy.

Rozdział 1.

Dyplomy i komisje egzaminacyjne dla oficerów.

§ 75. 1. Uzyskanie stopnia oficerskiego potwierdza się dyplomem.

2. Wzory dyplomów ustala Minister Żeglugi.

§ 76. Dyplomy oficerów wydają:

- 1) dyplomy kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy — Minister Żeglugi na wniosek urzędu morskigo,
- 2) pozostałe dyplomy — dyrektorzy urzędów morskich.

§ 77. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów przewidzianych dla oficerów ustala Minister Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, a w stosunku do służby radiokomunikacyjnej — również w porozumieniu z Ministrem Łączności.

2. Skład komisji egzaminacyjnych ustala Minister Żeglugi.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

Rozdział 2.

Świadectwa i komisje egzaminacyjne dla marynarzy.

§ 78. 1. Uzyskanie stopnia marynarskiego potwierdza się świadectwem, z wyjątkiem pierwszego stopnia w każdej specjalności w służbach pokładowej, mechanicznej i administracyjno-gospodarczej.

2. Wzory świadectw ustala Minister Żeglugi.

§ 79. Świadectwa marynarskie wydają dyrektorzy urzędów morskich.

§ 80. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów przewidzianych dla marynarzy ustala Minister Żeglugi.

2. Skład komisji egzaminacyjnych ustalają dyrektorzy urzędów morskich.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

DZIAŁ VII

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 81. Osoby, które uzyskały stopnie porucznika żeglugi małej lub oficera mechanika okrętowego IV klasy przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, obowiązane są posiadać przy ubieganiu się o stopnie kapitana żeglugi wielkiej lub oficera mechanika okrętowego I klasy dodatkową praktykę pływania w ilości 12 miesięcy zamiast 18 miesięcy praktyki dodatkowej wymaganej do uzyskania tych stopni.

§ 82. 1. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 9 marca 1949 r. w sprawie kwalifikacji kapitanów i oficerów na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 21, poz. 140) oraz dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej z dnia 4 czerwca 1958 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 39, poz. 178) traktowane są jak odpowiednie dyplomy i świadectwa uzyskane na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy oraz do świadectwa stewarda gospodarczego.

3. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1931 r. o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84) podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 83. 1. Posiadacze dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy oraz świadectw stewarda gospodarczego mogą wymienić je na odpowiednie ustalone niniejszym rozporządzeniem dyplomy porucznika żeglugi małej, oficera mechanika okrętowego IV klasy oraz intendenta III klasy, po złożeniu egzaminu przewidzianego do uzyskania tych stopni w § 8 ust. 1 pkt 5, § 14 ust. 1 pkt 6 oraz w § 33 ust. 1 pkt 5 niniejszego rozporządzenia.

2. Posiadacze dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy, którzy nie złożyli egzaminu wymienionego w ust. 1, mogą odpowiednio wymienić posiadane dyplomy na:

- 1) dyplom porucznika żeglugi małej bądź oficera mechanika okrętowego IV klasy z ograniczonymi uprawnieniami co do zasięgu pływania lub rodzaju statku według zasad ustalonych w instrukcji Ministra Żeglugi lub
- 2) dyplom szypra żeglugi osłoniętej II klasy bądź dyplom maszynisty okrętowego II klasy, ustalone w przepisach dotyczących kwalifikacji zawodowych w żegludze portowej i osłoniętej.

§ 84. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia posiadają dyplomy oficerów elektryków okrętowych o charakterze tymczasowym, mają prawo wymienić posiadanych dyplomów na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 85. 1. Oficerowie i marynarze służby radiokomunikacyjnej, niezależnie od dyplomów lub świadectw przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, obowiązani są posiadać świadectwa przewidziane w przepisach dotyczących świadectw operatorów radiowych.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia posiadają świadectwa radiotelegrafisty 1 lub 2 klasy, przewidziane w obowiązujących w tym zakresie przepisach, oraz zajmują stanowiska oficerów w służbie radiokomunikacyjnej na statkach morskich lub posiadają praktykę pływania przewidzianą w § 27 ust. 1, mogą otrzymać dyplom radiooficera okrętowego II klasy bez obowiązku posiadania świadectwa ukończenia technikum specjalności radiotechnicznej oraz składania dodatkowych egzaminów.

§ 86. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zajmują stanowiska oficerów administracyjnych na statkach morskich, mogą uzyskać odpowiednie dyplomy oficerskie na następujących warunkach:

- 1) dyplom intendenta III klasy — jeżeli posiadają 36-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku stewarda gospodarczego;
- 2) dyplom intendenta II klasy — jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku ochmistrza;
- 3) dyplom intendenta I klasy — jeżeli posiadają 60-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowiskach oficerów administracyjnych, w tym 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku intendenta statku pasażerskiego.

§ 87. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia zajmują stanowiska marynarskie na statkach morskich, mogą uzyskać odpowiednie świadectwa bez składania egzaminów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do starszych marynarzy i kucharzy okrętowych.

§ 88. 1. W przypadkach szczególnie uzasadnionych Minister Żeglugi może:

- 1) na wniosek urzędu morskiego — zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie stopnia oficerskiego od warunku posiadania świadectwa dojrzałości (§ 4),
- 2) na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia oficerskiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub praktyka warsztatowa i stoczniowa nie odpowiada ściśle wymaganiom określonym dla uzyskania tego stopnia, jeżeli osoba ta posiada praktykę pływania nie mniejszą niż przewidziana w niniejszym rozporządzeniu praktyka wymagana odpowiednio od absolwentów szkół,

3) na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie określonego stopnia oficerskiego od obowiązku składania egzaminu, przewidzianego dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskiego może:

- 1) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie stopnia marynarskiego od warunku posiadania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (§ 36),
- 2) wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia marynarskiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub praktyka zawodowa na lądzie nie odpowiada ściśle wymaganiom określonym dla uzyskania tego stopnia, jeżeli osoba ta posiada praktykę pływania przewidzianą dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu,
- 3) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie określonego stopnia marynarskiego od obowiązku składania egzaminu przewidzianego dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu.

3. W przypadkach uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektorzy urzędów morskich mogą wydawać oficerom i marynarzom — na czas określony — zezwolenia uprawniające do zajmowania stanowisk wyższych niż te, do których zajmowania uprawnia posiadany przez nich dyplom lub świadectwo, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi.

§ 89. Traci moc rozporządzenie Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej z dnia 4 czerwca 1958 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 39, poz. 178).

§ 90. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Żeglugi: *S. Darski*